

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI WOJSK

ASG wewn. 3513/80

Egz. Nr.....1

Plk dypl. Jerzy MUSIAŁ

ORGANIZACJA, PLANOWANIE I KIEROWANIE
MOBILIZACYJNYM ROZWINIĘCIEM ZT
W RAMACH OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW
GOTOWOŚCI BOJOWEJ

Skrypt

~~47410~~

WARSZAWA

MAJ

1980

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI WOJSK

ASG moun. 3513/80

Egz. Nr 1

Plk dypl. Jerzy MUSIAŁ

**ORGANIZACJA, PLANOWANIE I KIEROWANIE
MOBILIZACYJNYM ROZWINIĘCIEM ZT
W RAMACH OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW
GOTOWOŚCI BOJOWEJ**

Skrypt

47410

WARSZAWA

MAJ

1980

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 54305

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

JAWNE

KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI WOJSK

ASG wewn.3513/80

ZASTĘPCA KOMENDANTA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WP
D/S SZKOLENIA

Egz. nr

1

gen. bryg. Tadeusz BEŁCZEWSKI
Dnia 24.03.1980 r.

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

Płk dypl. Jerzy M U S I A Ł

ORGANIZACJA, PLANOWANIE I KIEROWANIE
MOBILIZACYJNYM ROZWINIĘCIEM ZT W RAMACH
OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ.

S K R Y P T

WARSZAWA

MAJ

1980 r.

1875

1875

W S T E P :

W okresie pokojowym istnieją w siłach zbrojnych jednostki wojskowe, które różnią się między sobą stopniem ukompletowania według etatów czasu pokojowego. Taki stan wynika z ogólnych założeń naszego systemu gotowości bojowej. Założenia te warunkowane są charakterem i stopniem zagrożenia, istniejącymi na kontynencie europejskim, miejscem i rolą polskich sił zbrojnych w ramach sił zbrojnych państw - stron Układu Warszawskiego oraz możliwościami ekonomicznymi naszego państwa.

Niepełność rozwinięcia sił zbrojnych zaliczyć należy do powszechnie dziś obowiązujących zasad i to tak w odniesieniu do armii czołowych potęg ekonomicznych, jak i do sił zbrojnych państw o mniejszym potencjale gospodarczym. Nawet dla najbardziej zasobnych państw, koszty stałego utrzymywania pod bronią całkowicie rozwiniętych sił zbrojnych przekraczałyby dopuszczalny pułap budżetowy. Stąd też, niezależnie od swej wielkości, współczesne armie okresu pokojowego stanowią jedynie bazę rozwinięcia wojsk na czas wojny. Konkretnie rozwiązania w tej dziedzinie muszą oczywiście uwzględnić specyfikę położenia, stosunek sił i charakter przewidywanych działań.

Mimo zróżnicowanego stopnia rozwinięcia, wojska realizują w zasadzie te same przedsięwzięcia w zarządzonych dla nich wyższych stanach gotowości bojowej /WSGB/. Istniejące różnice wynikają natomiast z zakresu wykonywanych prac i przedsięwzięć.

Osiąganie WSGB przez siły zbrojne przebiega niezależnie od obowiązującego stanu obronności państwa. Niemniej jednak proces ten może wyprzedzić, bądź też być realizowany równoległe z wprowadzeniem kolejnych stanów obronności państwa.

I. RODZAJE GOTOWOŚCI BOJOWEJ SIŁ ZBROJNYCH.

Gotowość bojowa - jest to zdolność wojsk do podjęcia w określonym czasie działań bojowych. Obejmuje ona system czynności organizacyjnych i wykonawczych dowódców i sztabów oraz działania wojsk podejmowane w celu zapewnienia zdolności bojowej wszystkich szczebli dowodzenia i jednostek

organizacyjnych sił zbrojnych do bezzwłocznego przystąpienia do wykonania zadań bojowych i taktyczno-operacyjnych zgodnie z planami lub doraźnie określonych. Zachowanie wysokiego stanu gotowości bojowej, osiągnięcie jej i odtwarzanie stanowi jedną z zasad sztuki wojennej.

Na gotowość bojową składają się między innymi następujące elementy:

1. Gotowość alarmowa.
2. Gotowość mobilizacyjna.
3. Zdolność bojowa.

Gotowość alarmowa - to zdolność wojsk do wykonania określonych zadań w trybie nagłym, zarządzona umownym sygnałem lub rozkazem. Może być osiągnięta przed, w czasie lub po zakończeniu mobilizacji przez jednostkę wojskową. Polega ona na wykonaniu przez wojska czynności określonych w planach OWSGB i osiągnięciu gotowości do wykonania zadań bojowych.

Do elementów, które w decydujący sposób wpływają na gotowość alarmową oraz gwarantują wykonanie przez wojska zadań w zakresie WSGB, należy zaliczyć:

- ustalenia dyrektywne zawarte w dokumentacji OWSGB;
- system alarmowy, wyposażony w odpowiednie urządzenia techniczne, i odpowiednią organizację służb dyżurnych oraz ciągłe ich doskonalenie;
- organizację powiadamiania i przybycia kadry zawodowej / w odpowiednim czasie/;
- organizację rozśrodkowania i wyjścia z rejonów stałej dyslokacji;
- organizację dowodzenia wojskami w czasie osiągnięcia kolejnych stanów gotowości bojowej;
- prawidłową integrację problematyki alarmowej z mobilizacyjną;
- zabezpieczenie bojowe, materiałowe i techniczne procesu OWSGB;
- szkolenie i kontrolę gotowości bojowej wojsk;
- pełną znajomość obowiązków w procesie OWSGB wykazywaną przez wszystkich żołnierzy.

Gotowość mobilizacyjna - to stopień przygotowania wojsk do ich przejścia ze struktury organizacyjnej i ukompletowania czasu pokojowego na strukturę organizacyjną i ukompletowanie czasu wojennego zgodnie z potrzebami wojny.

Zdolność bojowa - to właściwości pododdziałów, oddziałów, związków taktycznych i operacyjnych, przejawiające się w ich możliwościach bojowych wykonywania określonych zadań niezależnie od pory roku, doby, warunków meteorologicznych i cech terenu. Właściwości te wynikają ze struktury organizacyjnej, liczby i wartości żołnierzy, stanu techniki bojowej i stanu materiałowo-technicznego zabezpieczenia.

Aktualnie obowiązują w naszym kraju okresy obronne w odniesieniu do państwa oraz stany gotowości bojowej w odniesieniu do sił zbrojnych. Państwo może się znajdować w okresie pokojowym, zagrożenia /stan podwyższonej obronności kraju i stan bezpośredniego zagrożenia państwa/ oraz w okresie wojny.

Natomiast w siłach zbrojnych obowiązują następujące stany gotowości bojowej:

- stan stałej gotowości bojowej;
- stan podwyższonej gotowości bojowej;
- stan gotowości bojowej zagrożenia wojennego;
- stan pełnej gotowości bojowej.

Stan stałej gotowości bojowej - w tym stanie wojska prowadzą codzienną planową działalność, zachowując zdolność do wykonywania określonych zadań bojowych przez ZT i oddziały rozwinięte, a także do sprawnego przeprowadzenia mobilizacji przez jednostki o niepełnych stanach i skadrowane. Wydzielone siły i środki pełnią zgodnie z planem dyżury bojowe, zapewniając skuteczną ochronę i obronę państwa przed każdym narudzeniem z powietrza, morza i lądu. W tym stanie głównym celem prowadzonych przedsięwzięć mobilizacyjnych jest zapewnienie zdolności wojsk do sprawnego mobilizacyjnego ich rozwinięcia w wyznaczonych rejonach, miejscach i w określonym czasie poprzez realizację następujących czynności:

- właściwe przygotowanie i wykorzystanie wysoko jakościowych rezerw osobowych do terytorialnego uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych;

- gromadzenie i utrzymywanie w sprawności technicznej i przydatności użytkowej sprzętu i materiałów, przeznaczonych do uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych;
- szkolenie mobilizacyjne wojsk i sztabów oraz prowadzenie ćwiczeń i treningów mobilizacyjnych, a także innych form zajęć doskonalących;
- utrzymywanie w JW aktualnych planów OWSGB, a w nich ustalonych dokumentów, dotyczących mobilizacyjnego rozwinięcia JW;
- utrzymywanie wyposażenia punktów kontrolno-informacyjnych /PKI/, punktów przyjęcia i rozdziału środków transportowych /PRT/, pododdziałowych punktów przyjmowania i wyposażenia /PPPiW/, zespołów kierowania mobilizacyjnym rozwijaniem jednostek /ZK MRJ/ oraz pośrednich punktów zbiorów /PPZ/w gotowości do ewakuacji;
- ciągłe doskonalenie systemu mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk.

Stan podwyższonej gotowości bojowej - w tym stanie wojska pozostają w miejscach stałej dyslokacji i w rejonach pełnienia dyżurów bojowych oraz realizują określone dla tego stanu przedsięwzięcia podnoszące ich gotowość do wykonania zadań bojowych lub przeprowadzenia mobilizacji. Podwyższoną gotowość bojową osiąga się pod pozorem ćwiczeń bez ogłoszenia alarmu bojowego.

W podwyższonej gotowości bojowej zasadniczym celem czynności mobilizacyjnych jest zapewnienie realizacji przedsięwzięć organizacyjnych podwyższających sprawność jednostek wojskowych w zakresie szybkiego przeprowadzenia ich mobilizacji, w zakresie przewidzianym w kolejnych WSGB, takich jak:

- zatrzymanie w jednostkach wojskowych żołnierzy rezerwy odbywających przeszkolenie oraz sprzętu pobranego z gospodarki narodowej do czasu wydania "rzeczowych" decyzji przez Sztab Generalny WP;
- uaktualnienie dokumentacji mobilizacyjnej oraz sprecyzowanie czynności związanych z uzupełnieniem potrzeb mobilizacyjnych;
- uaktualnienie zapotrzebowań do Wojskowych Komend Uzupełnień /WKU/ na uzupełnienie braków w stanie osobowym czasu poko-

- jowego /tzw. "wacatów"/ i zastąpienie żołnierzami rezerwy niewyszkolonych żołnierzy młodego rocznika /tzw. "nakładka"/;
- przygotowanie do rozwinięcia takich elementów bazy mobilizacyjnej jak PKI, PRT, PPZ;
 - odwołanie na zarządzenie szefa Sztabu Generalnego WP żołnierzy przebywających poza jednostkami;
 - skontrolowanie gotowości sztabów i wojsk do wykonania zadań mobilizacyjnych oraz gotowości zakładów pracy realizujących zadania i świadczenia na rzecz jednostek wojskowych;
 - sprawdzenie stanu technicznego systemów łączności przewidzianych do przekazania sygnałów o zarządzeniu mobilizacji;
 - załadunek na posiadany transport ruchomych zapasów materiałowych i technicznych niezbędnych między innymi do realizowanych w pierwszej kolejności przedsięwzięć mobilizacyjnych;
 - przygotowanie magazynów do sprawnego wydawania zapasów środków materiałowych i technicznych pododdziałom lub ich ewakuacji do rejonów alarmowych;
 - rozkonserwowanie uzbrojenia i sprzętu technicznego zapasu nienaruszalnego /ZN/.

Po otrzymaniu sygnału /polecenia/ wprowadzenia stanu podwyższonej gotowości bojowej /w formie odpowiedniego sygnału kodowego lub ustnego zarządzenia przełożonego/ w sztabie ZT i w jednostkach realizuje się przedsięwzięcia zgodnie z opracowanymi planami OWSGB. Czynnościami pododdziałów i grup żołnierzy do czasu przybycia ZK MRJ kieruje dyżurna służba operacyjna związku taktycznego /DSO/ i służby dyżurne jednostek. Zasadniczym ich zadaniem jest:

- zarządzenie realizacji zadań stanu podwyższonej gotowości bojowej /PdGB/;
- powiadomienie dowództwa ZT i osób przewidzianych do skoszarowania;
- dopilnowanie wzmocnienia ochrony zajmowanego rejonu;
- wystawienie zintegrowanego posterunku rozpoznania skażeń i obserwacji powietrznej.

Podstawową czynnością służb dyżurnych w pododdziałach, z chwilą zarządzenia stanu PdGB, jest wysłanie zgodnie z aktualnym przydziałem bojowym - grup żołnierzy do prac związanych z

rozkonserwowaniem sprzętu, załadowaniem zapasów, powiadomieniem kadry zawodowej itp.

W pododdziałach organizuje się ładowanie mienia na posiadane środki transportowe, a w oddziałach - zapasów doraźnych i ruchomych /w pierwszej kolejności na stan ewidencyjny etatu cz. "p"/.

Pododdziały remontowe przyspieszają prowadzone remonty sprzętu, usuwają usterki techniczne w pojazdach bojowych. Pojazdy, których nie można wyremontować własnymi siłami wysyła się do batalionu remontowego dywizji lub do pobliskich jednostek remontowych typu stacjonarnego.

W pododdziałach czołgów załogi wozów bojowych rozkonserwują sprzęt, a załogi wozów eksploatacyjnych zmieniają gąsienice oraz ładują amunicję.

W okresie zimowym pojazdy znajdujące się w ogrzewanych garażach przygotowują się bezpośrednio na miejscu, bez wyprowadzania na zewnątrz.

Z chwilą przybycia do sztabu ZT zespołu kierowania, zapoznaje się on z aktualnym stanem realizacji przedsięwzięć, przejmuje - do czasu przybycia dowódcy - kierowanie dalszym przebiegiem osiągania nakazanego stanu GB, przeprowadza rekonesans rejonów alarmowych i dróg dojazdowych, odwołuje do jednostek żołnierzy i pododdziały przebywające poza miejscem stałej dyslokacji /MSD/, reaguje na powstałe zakłócenia oraz składa meldunki dowódcy ZT i nadrzędnemu sztabowi.

Czas realizacji przedsięwzięć związanych z osiągnięciem stanu podwyższonej gotowości bojowej nie powinien przekroczyć 4-6 godzin z tym, że wykonanie zasadniczych przedsięwzięć tego okresu musi być zakończone w ciągu 4 godzin.

Po osiągnięciu stanu PdGB w oddziałach i pododdziałach prowadzi się szkolenie, przy zachowaniu wszelkich warunków, które umożliwiają szybkie przejście do kolejnych, wyższych stanów gotowości bojowej.

Stan gotowości bojowej zagrożenia wojennego - jest to stan, w którym jednostki wojskowe rozwinięte oraz część sił i środków z jednostek o niepełnych stanach osobowych wychodzą do zapasowych względnie - na zarządzenie Sztabu Generalnego WP - do

zasadniczych rejonów alarmowych, albo na pozycje bojowe, gdzie osiągają zdolność do wykonania zadań bojowych.

Równocześnie do jednostek o niepełnych stanach, skadrowanych i nowo formowanych powołuje się mobilizacyjne rzuty alarmowe /MRA/ do miejsc stałej dyslokacji.

Jednostki wojskowe o niepełnych stanach pozostałymi środkami i siłami kontynuują, a jednostki skadrowane i nowo formowane - w miarę uzyskiwania możliwości - podejmują ewakuację do wyznaczonych rejonów alarmowych, rozwijając w nich PKI, PRT i PPPiW. Jednocześnie wszystkie jednostki rozwijają PPZ.

W tym stanie gotowości bojowej podstawowym celem realizowanych czynności mobilizacyjnych jest pełne uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych jednostek rozwiniętych oraz innych jednostek przewidzianych także do mobilizacyjnego rozwinięcia.

W jednostkach o niepełnych stanach osobowych, skadrowanych i nowo formowanych stwarza się w tym samym czasie warunki do dokonania niezbędnych przygotowań w celu przeprowadzenia sprawnej mobilizacji z chwilą zarządzenia stanu pełnej gotowości bojowej - poprzez powołanie do nich MRA.

W tym stanie gotowości bojowej realizuje się takie przedsięwzięcia mobilizacyjne jak:

- uzupełnienie do etatów wojennych jednostek rozwiniętych /w czasie 6-8 godzin/, a także innych jednostek przewidzianych do mobilizacyjnego rozwinięcia w tym stanie gotowości bojowej;
- rozwinięcie PPZ, a w rejonach alarmowych - PKI, PRT i PPPiW;
- wstrzymanie /jeśli jest prowadzone/ wożenia młodego rocznika;
- skierowanie do macierzystych WKU żołnierzy rezerwy przeszkolonych w jednostkach wojskowych, a nie będących na ich przydziałach mobilizacyjnych;
- skierowanie kadry zawodowej i żołnierzy służby zasadniczej zgodnie z przydziałami mobilizacyjnymi /wydzielenie załóg/;
- uzupełnienie w jednostkach wojskowych stanowisk nie obsadzonych według etatów pokojowych;
- pobranie sprzętu technicznego i wyposażenia przechowywanego poza rejonami rozmieszczenia jednostek;

- spowodowanie skierowania świadczeń osobistych i rzeczowych w celu zapoczątkowania i przyspieszenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek;
- pobranie /na zarządzenie szefa Sztabu Generalnego WP/ i dostosowanie do potrzeb eksploatacji w wojsku samolotów i śmigłowców lotnictwa cywilnego;
- powołanie MRA do miejsc stałej dyslokacji jednostek o niepełnych stanach osobowych, skadrowanych i nowo formowanych oraz rozwinięcie przez nie punktów przyjęcia stanu osobowego i sprzętu w czasie nie przekraczającym 6-8 godz.;
- odesłanie zmiennego stanu osobowego jednostek szkolnych, utrzymywanych kosztem wojsk - do oddziałów macierzystych;
- wywiezienie, do rejonów alarmowych, kolejnymi rejsami: uzbrojenia, sprzętu bojowego, ruchomych i doraźnych zapasów materiałowych, zapasów technicznych - w pierwszej kolejności na stan ewidencyjny czasu pokojowego, a następnie na czas wojenny.

Należy pamiętać, że realizacja stanu gotowości bojowej zagrożenia wojennego odbywać się będzie w rejonach alarmowych, co dotyczy wszystkich jednostek wojskowych bez względu na ich stopień ukończenia czasu pokojowego.

Podstawowym więc zadaniem tego okresu będzie przeprowadzenie ewakuacji z MSD i osiągnięcie gotowości do przyjęcia zasadniczego uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych w rejonach alarmowych. Wystąpią tu niewątpliwie trudności związane z małymi ilościami sprzętu polowego, zabezpieczeniem odpowiednich warunków bytowania oraz nikłymi możliwościami za - i wyładowniczymi a także transportowymi, zwłaszcza w jednostkach skadrowanych i nowo formowanych. Rozwiązania tych problemów należy poszukiwać w zwiększonym udziale świadczeń osobistych i rzeczowych a także w wykorzystaniu zabudowy wiejskiej /osiedlowej do rozwinięcia elementów bazy mobilizacyjnej w warunkach polowych.

Po osiągnięciu gotowości bojowej stanu zagrożenia wojennego jednostki rozwinięte osiągną pełną zdolność do realizacji właściwych im zadań, a pozostałe jednostki uzyskają możliwość należytego przyjęcia uzupełnienia z gospodarki narodowej.

Równocześnie całość jednostek wojskowych /bez jednostek o charakterze stacjonarnym/ wyjdzie z miejsc stałej dyslokacji.

Czas realizacji przedsięwzięć stanu zagrożenia wojennego będzie różny, należy on bowiem w głównej mierze od rodzaju JW oraz stanu ukończenia czasu pokojowego i może wynosić od kilku do kilkunastu /i więcej/ godzin.

Po osiągnięciu tego stanu jednostki dywizji organizują życie i szkolenie w rejonach alarmowych pozostając w pełnej gotowości do dalszych działań.

Stan pełnej gotowości bojowej - jest to stan, w którym wojska dokonują pełnego mobilizacyjnego rozwinięcia, w terminach ustalonych w planie mobilizacyjnym, i osiągają pełną gotowość do wykonania zadań bojowych.

W przypadku wprowadzenia stanu pełnej gotowości bojowej z pominięciem stanu podwyższonej gotowości bojowej i gotowości bojowej zagrożenia wojennego, wojska wychodzą do zasadniczych rejonów alarmowych. Jeżeli w stanie gotowości bojowej zagrożenia wojennego jednostki wyszły do zapasowych rejonów alarmowych, to po uzupełnieniu swych potrzeb mobilizacyjnych przechodzą do zasadniczych rejonów alarmowych.

W tym stanie gotowości bojowej najważniejszym celem realizowanych czynności mobilizacyjnych jest zapewnienie sprawnego i szybkiego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych oraz osiągnięcie przez nie zdolności do wykonania zadań bojowych.

Jednostki rozwinięte i uzupełniane systemem alarmowym osiągają pełną gotowość bojową w czasie 8 godzin. Natomiast jednostki o niepełnych stanach osobowych, skadrowane i nowo formowane dokonują mobilizacyjnego rozwinięcia w czasie określonym dla nich w planach osiągnięcia WSGB z tym, że całość uzupełnienia stanem osobowym i środkami transportowymi winny otrzymać:

- w ciągu 12 godzin - gdy ich potrzeby uzupełniane są w całości przez jedną /macierzystą/ WKU;
- w ciągu 14 godzin - gdy uzupełnienie dostarczane jest z WSZW, na terenie którego stacjonuje uzupełniana jednostka wojskowa;

- w ciągu 16 godzin - gdy uzupełnienie dostarczane jest eks-
terytorialnie z innych WSzW.

Działanie - po osiągnięciu stanu pełnej gotowości bojowej -
zależy od aktualnego zagrożenia i operacyjnego zamiaru użycia
ZT.

Jeśli np. sytuacja polityczno-militarna umożliwi stopniowe
przechodzenie w stan pełnej gotowości bojowej, wówczas wiążą-
ce się z tym zadania przekazuje się dywizji i oddziałom w for-
mie sygnałów nakazujących im wykonanie kolejnych, określonych
przedsięwzięć. Stwarza to dogodne warunki do maskowania wyko-
nywanych czynności, wszystkie bowiem przedsięwzięcia z zakre-
su podwyższania stopnia gotowości bojowej realizuje się z za-
chowaniem dotychczasowego trybu życia i szkolenia /bez ogła-
szania alarmu bojowego/. Wyprowadzenie oddziałów z garnizonów
celowo jest w tym wypadku przeprowadzać pod pozorem ćwiczeń,
manewrów lub wykonywania prac na rzecz gospodarki narodowej.

W przypadku skrytego osiągnięcia pełnej gotowości bojowej do-
wódcy ZT i oddziałów otrzymują zadania bezpośrednio od swych
przełożonych, bądź poprzez upoważnione osoby lub szyfrogramem
adresowanym do rąk własnych dowódcy. Zadań tych nie przekazu-
je się poprzez dyżurne służby operacyjne i służby dyżurne. Za-
dania takie ZT /oddziały/ mogą otrzymać całościowo. Poleca
się w nich zrealizować wszystkie przedsięwzięcia i osiągnąć
stan pełnej gotowości bojowej skrycie, w określonym terminie,
lub częściowo - etapami, nakazując wykonanie poszczególnych
przedsięwzięć w ściśle określonych terminach. Krąg osób wta-
jemniczonych w skryte osiągnięcie stanu pełnej gotowości bojo-
wej, na wszystkich szczeblach dowodzenia, ogranicza się do
niezbędnego minimum, pozostali oficerowie danego sztabu mogą
otrzymywać zadania częściowe, bez podawania celu. Żadnych za-
dań z zakresu osiągnięcia pełnej gotowości bojowej /częściowych,
całkowitych/ nie należy realizować w trybie alarmowym, a przed-
sięwzięcia z zakresu tego stanu dozować tak, aby te, które
najbardziej demaskują fakt osiągnięcia wyższych stanów gotowo-
ści bojowej, były realizowane w ostatniej kolejności, jednak
w czasie określonym przez przełożonych.

W wypadku gwałtownego wzrostu napięcia w sytuacji między-
narodowej lub rozpoczęcia działań wojennych osiągnięcie pełnej

gotowości bojowej zapoczątkowane zostanie ogłoszeniem alarmu. Oznacza to, że wszystkie zaplanowane na ten okres przedsięwzięcia muszą być zrealizowane w pełnym wymiarze i w sposób możliwie szybki. Zakres czynności wykonywanych wewnątrz jednostek zależy od stopnia ich ukończenia oraz od tego, czy nakazaną gotowość oddziały osiągną bezpośrednio ze stanu stałej, czy też kolejnych wyższych stanów gotowości bojowej.

W razie osiągnięcia pełnej gotowości bojowej bezpośrednio ze stałej, realizuje się jednocześnie przedsięwzięcia stanów pośrednich. Główny wysiłek jednostek rozwiniętych powinien być skierowany na niezwłoczne wyjście całości sił do zasadniczych rejonów alarmowych, natomiast w jednostkach o niepełnych stanach, skadowanych i nowo formowanych - na uzyskanie zdolności do realizacji zadań mobilizacyjnych w rejonach alarmowych z równoczesną ewakuacją do nich sprzętu i zapasów.

Niekiedy wraz z zarządzeniem pełnej gotowości bojowej, w celu zapewnienia szybkiego podjęcia działań bojowych, jednostkom rozwiniętym oraz rzutom awangardowym z innych jednostek może być nakazane wyjście bezpośrednio na drogi marszu w ukończeniu pokojowym. Uzupełnienie ich wówczas do etatów wojennych realizowane będzie w toku przemarszu.

Wyższe stany gotowości bojowej wprowadza się rozkazem MON lub zarządzeniem szefa Sztabu Generalnego WP. W sytuacjach wyjątkowych/ np. zaskakujące uderzenie npla/ do wprowadzenia stanu pełnej gotowości bojowej, dla podległych wojsk, są uprawnień wszyscy dowódcy, do dowódców samodzielnie stacjonujących pododdziałów. W przypadku podjęcia takiej decyzji należy natychmiast meldować przełożonym o zaistniałej sytuacji i własnych decyzjach.

II. NIEKTÓRE ELEMENTY BOJOWE ZABEZPIECZENIA OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ

1. Równoległe z realizacją przedsięwzięć związanych z przygotowaniem jednostek do osiągnięcia WSGB wykonywane są prace mające na celu obronę wojsk przed bronią masowego rażenia:
 - utrzymywanie w stałej gotowości bojowej systemu wykrywania skażeń wojsk operacyjnych, w skład którego z ZT

- wchodzi stały posterunek obserwacji skażeń kompanii chemicznej i stacja oceny i analizy skażeń dywizji;
- wybór rejonów alarmowych wojsk z uwzględnieniem wymogów obrony przed bronią masowego rażenia;
 - zorganizowanie właściwego rozmieszczenia w rejonach ześrodkowania sił i środków przeznaczonych do akcji ratowniczej;
 - wybór, a w miarę możliwości również przygotowanie miejsc do rozwinięcia punktów zabiegów specjalnych i sanitarnych;
 - zgromadzenie nakazanych normami należności zapasów sprzętu i środków ochrony przed skażeniami i likwidacji skażeń;
 - budowa ukryć /szczelin/ i przygotowanie uszczelnionych pomieszczeń w MSD.

W czasie osiągnięcia kolejnych wyższych stanów gotowości bojowej do zasadniczych przedsięwzięć w zakresie organizacji obrony przed bmr należą:

- organizacja posterunków obserwacji skażeń oraz patroli rozpoznania skażeń;
- prowadzenie rozpoznania skażeń dróg marszu i rejonów przewidzianych do zajęcia;
- przygotowanie do uruchomienia systemu kontroli dozymetrycznej od kompanii wzwyż;
- montowanie urządzeń filtrowentylacyjnych w schronach w miarę ich urządzania;
- sprawdzenie szczelności masek pgaz /w komorach gazowych typu polowego/ oraz uzupełnienie sprzętu chemicznego w pododdziałach i punktach zaopatrzenia;
- urządzenie miejsc rozwinięcia punktów zabiegów specjalnych i dróg dojazdowych;
- wydzielenie i wyposażenie w sprzęt grup awaryjno-ratunkowych;
- nawiązanie łączności z elementami krajowego systemu wykrywania skażeń działającymi na obszarze zajmowanym aktualnie przez ZT;
- przedsięwzięcia inżynieryjne i inne, które mogą być maskowane w ramach pokojowego reżimu bytowania i szkolenia wojsk.

Z chwilą wprowadzenia stanu pełnej gotowości bojowej uruchamia się bez ograniczeń uprzednio przygotowany system przedsięwzięć obrony przed bmr.

W wypadku użycia przez przeciwnika bmr bezpośrednio na ZT, zajdzie konieczność likwidacji skutków uderzeń. Ponadto ZT w

rejonie ześrodkowania może się znaleźć w strefie skażeń promieniotwórczych, nie będąc nawet obiektem uderzenia.

Przedsięwzięcia likwidacji skutków bmr, poza rozpoznaniem i powiadomieniem wojsk, obejmują:

- prognozowanie stref skażeń, strat, zniszczeń i pożarów;
- odtwarzanie dowodzenia drogą ukończenia lub zmiany porażonych dowództw i sztabów;
- prowadzenie akcji ratowniczej w rejonach porażenia siłami grup awaryjno-ratunkowych przy współpracy z siłami ratowniczymi obrony cywilnej;
- prowadzenie zabiegów specjalnych i sanitarnych w przygotowanych uprzednio rejonach - siłami etatowych plutonów chemicznych przy wsparciu kompanii chemicznej dywizji;
- odtworzenie gotowości bojowej porażonych oddziałów.

W przedstawionej wyżej problematyce obrony przed bmr w zakresie zabezpieczenia OWSGB dominują w zasadzie dwa główne elementy: ochrona przed skażeniami i likwidacja skutków napadu bmr. Pozostałe elementy tej obrony są analogiczne do innych rodzajów działalności bojowej wojsk /np. rozśrodkowanie, inżynieryjne zabezpieczenie rejonu itp./.

2. Skuteczność obrony przed bronią masowego rażenia zwiększa obronę przeciwlotniczą właściwie zorganizowaną. Obronę powietrzną obiektów obszaru kraju, w tym mobilizacyjnego i operacyjnego rozwinięcia wojsk, organizują wojska obrony powietrznej kraju. Wojska te mają zawczasu - jeszcze w okresie pokoju - wyznaczone obiekty osłony, co nie zawsze umożliwia dokonanie zmian w ich ugrupowaniu na korzyść wojsk lądowych zwłaszcza w czasie ich przegrupowywania. Jednakże plany obrony powietrznej mogą być skorygowane stosownie do potrzeb zabezpieczenia wojsk lądowych. W tym celu przedstawiciele OW na SD KOPK winni informować o zamiarze przegrupowania związków taktycznych /czas, oś przegrupowania, rejon docelowe/, co pozwoli korpusowi OPK zmodyfikować swoją działalność w czasie i w miejscu, aby zapewnić właściwą osłonę wojsk lądowych. Dotyczy to zwłaszcza ukierunkowania działalności wojsk radiotechnicznych na wykrywanie nieprzyjaciela powietrznego, jak również działań lotnictwa myśliwskiego, najbardziej manewrowego środka OPK.

Wykorzystanie osłony organizowanej siłami artylerii rakietowej OPK zapewnia się przez wybór - w miarę możliwości - rejonów alarmowych i dróg przemarszu w strefach jej ognia.

Do bezpośredniej obrony przeciwlotniczej wojsk związku taktycznego, zwłaszcza przed działaniami lotnictwa na małych wysokościach, wykorzystuje się siły i środki OPL dywizji i oddziałów działające według zawozasu ustalonych na szczeblu centralnym zasad współdziałania z wojskami OPK, precyzowanych w miarę potrzeby przez przedstawicieli OW na SD KOPK.

Szczególną uwagę zwraca się na wybór celów, aby zapewnić bezpieczeństwo własnym samolotom przelatującym nad obszarem zajmowanym przez nasze oddziały i związki taktyczne.

W trakcie marszu do rejonów alarmowych organizowane środki obrony przeciwlotniczej wojsk dywizji powinny być rozmieszczone w ten sposób, aby zapewnić osłonę sztabu i zasadniczych elementów ugrupowania marszowego. Na potrzeby OPL związek taktyczny korzysta z danych sieci radiowej ostrzegania właściwego KOPK. Ponadto istnieje możliwość, zwłaszcza po rozwinięciu środków OPL dywizji, uzyskiwania danych z rozpoznania radiolokacyjnego z właściwego batalionu radiotechnicznego WOPK.

3. Zabezpieczenie osiągnięcia WSGB nie powinno ograniczać się do realizacji takich przedsięwzięć, jak ubezpieczenie bezpośrednie i bojowe, lecz obejmować także powinno obronę przeciwdywersyjną, przeciwdesantową i maskowanie.

Doświadczenia z wojen wskazują, że przeciwnik już w okresie pokoju dąży do stworzenia zagrożenia, wykorzystując do tego celu siatki wywiadowcze. Jeszcze przed rozpoczęciem konfliktu uaktywnia się działalność sił dywersyjno-rozpoznawczych. Z chwilą wybuchu wojny ich działalność osiąga największe natężenie, obejmując między innymi dezorganizację systemu mobilizacyjnego, opóźnianie przegrupowania a także niszczenie urządzeń i obiektów o znaczeniu militarno-gospodarczym.

Celem więc obrony przeciwdywersyjnej powinno być niedopuszczenie do wtargnięcia sił dywersyjnych przeciwnika na określony obszar, bazowania i działania na nim. Siły te w połączeniu z silnymi uderzeniami z powietrza i nękaniami od strony marszu mogą stworzyć poważne zagrożenie na liniach komunikacyjnych i trasach przemarszu wojsk, a także zakłócić system kierowania procesem OWSGB na określonym obszarze. Główną uwagę dowódcy wojsk operacyjnych i OTK powinni skupić na działaniach ochronno-obronnych polegających na zapewnieniu porządku i bezpieczeństwa w obiektach i rejonach, w których jednostki wojskowe realizują przedsięwzięcia wynikające z osiągnięcia WSGB i w rejonach sąsiednich.

Podkreślić należy, że o skuteczności walki z dywersją decyduje nie tyle wielkość użytych sił, co wysoka ich sprawność i zdecydowane działanie na podstawie dobrze zorganizowanego i odpowiednio prowadzonego rozpoznania siłami MSW oraz siłami jednostek wojskowych.

4. Maskowanie przedsięwzięć z zakresu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej jest realizowane już na etapie planowania. Wyraża się to między innymi dopuszczeniem do prac planistycznych tylko niezbędnych kompetentnych osób funkcyjnych.

Szerególnie dokładnie należy przewidzieć sposób maskowania faktycznego przebiegu OWSGB, zwłaszcza stanów pośrednich, w ramach których wszystkie czynności muszą być realizowane w sposób skryty. Można to realizować pod pozorem przedsięwzięć szkoleniowych lub zadań wykonywanych na rzecz gospodarki narodowej. Na zewnątrz, jednostki winny zachowywać pozory utrzymania dotychczasowego reżimu działania.

W rejonach alarmowych wszystkie pojazdy, namioty i inne urządzenia powinny być niezwłocznie maskowane. W rejonach tych nie należy dopuszczać do nadmiernego ruchu pojazdów i ludzi. Obowiązuje przy tym przestrzeganie ciszy radiowej.

III. SYSTEM ALARMOWY I ZASADY JEGO FUNKCJONOWANIA

Sprawne i terminowe osiągnięcie nakazanego stanu gotowości bojowej w poważnej mierze zależy od właściwie działającego systemu alarmowego, który jest przeznaczony do alarmowania, ostrzegania i powiadamiania. Podstawowym zadaniem systemu alarmowego jest bezbłędne przekazywanie informacji i sygnałów w jak najkrótszym czasie.

Alarmowanie jest to natychmiastowe wprowadzenie w życie decyzji dotyczących OWSGB oraz ochrony wojsk przed uderzeniami /z powietrza, lądu i morza/, skażeniem promieniotwórczym, chemicznym i biologicznym.

Ostrzeganie jest to przekazywanie informacji uprzedzającej o niebezpieczeństwie napadu z powietrza, groźbie skażenia promieniotwórczego, chemicznego bądź zakażenia biologicznego.

Powiadomienie jest to przekazywanie informacji z różnych zakresów m.in. kierowania procesem osiągania kolejnych stanów gotowości bojowej.

System alarmowy opiera się na łączności stacjonarnej garnizonowych ośrodków alarmowania i powiadamiania. Podstawą przystąpienia do realizacji przedsięwzięć z zakresu OWSGB /rozkaz MON przekazywany do wszystkich ogniw dowodzenia/ są umowne sygnały powiadamiania, określające rodzaj nakazanych do realizacji przedsięwzięć - przekazywane w ramach garnizonowego systemu powiadamiania sił zbrojnych.

Sygnały o zarządzeniu WSGB przekazywane są głównie przez wojskowe techniczne środki łączności. Zasadniczą rolę w systemie powiadamiania i alarmowania spełniają GOA, które przekazują sygnały do adresatów. Istnieją także określone możliwości przekazywania sygnałów przez środki łączności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa Komunikacji i Ministerstwa Łączności.

Dowództwo ZT lub oddziału, jeżeli zostało wyznaczone do przekazywania sygnałów o zarządzeniu WSGB, po przyjęciu sygnału ze sztabu OW przekazuje sygnał przydzielonym do powiadamiania jednostkom wojskowym. Jeżeli sztab ZT

nie bierze udziału w przekazywaniu sygnału, otrzymuje tylko z GOA sygnał o zarządzeniu WSGB dla podległych wojsk oraz dla jednostek powierzonych mu do sformowania.

Oddziały ZT, dyslokowane w innych garnizonach aniżeli dowództw ZT, sygnały o wprowadzeniu WSGB otrzymują zgodnie z planem powiadamiania i alarmowania /np. poprzez inne GOA i meldują o ich otrzymaniu oraz o rozpoczęciu i przebiegu procesu OWSGB - dowództwu ZT.

Do sztabu ZT, występującego jako GOA, może wpłynąć sygnał nakazujący wprowadzenie stanu gotowości bojowej wg. klucza adresowanego lub też tylko w wybranych jednostkach. W pierwszym przypadku DSO ZT przekazuje sygnał adresatom, meldując o tym dowódcy lub szefowi ZT, zarządza ściągnięcie kadry do sztabu, zbiera meldunki z podległych ogniw i melduje sztabowi OW. W drugim przypadku DSO melduje dowódcy lub szefowi sztabu o otrzymanym sygnale, powiadamia oficerów odpowiedzialnych za powiadomienie wojsk i skład osobowy zespołu kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem jednostki. W tym wariancie mogą być przekazywane sygnały ze sztabu OW poprzez DSO ZT do poszczególnych garnizonów lub dowódców jednostek mobilizujących wg. szczególnych adresów.

W wypadku wpłynięcia sygnału nakazującego osiągnięcie stanu pełnej gotowości bojowej przez ZT, DSO natychmiast powiadamia oficerów dowództwa i dowódców podległych jednostek wojskowych. W tym samym czasie na rozkaz dowódcy ZT następuje zarządzenie alarmu dla sztabu w celu jak najszybszego zebrania kadry.

Po wprowadzeniu stanu gotowości bojowej zagrożenia wojennego lub stanu pełnej gotowości bojowej uruchamia się wszystkie elementy bazy mobilizacyjnej.

IV. ELEMENTY KIEROWANIA PROCESEM OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ

W celu zapewnienia płynnego kierowania procesem OWSGB, a zwłaszcza mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych, uruchamia się następujące elementy bazy mobilizacyjnej:

- zespół kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem jednostki /ZK MRJ/;

- pośredni punkt zbiórki /PPZ/;
- punkt kontrolno-informacyjny /PKI/;
- punkt przyjęcia i rozdziału środków transportowych /PRT/;
- pododdziałowy punkt przyjęcia i wyposażenia /PPPiW/.

Należy stwierdzić, że elementy te powinny być zorganizowane już w stanie stałej gotowości bojowej. Do wykonania nakazanych - dla danego stanu gotowości bojowej - czynności przystępują siłami posiadanymi wg etatu "P", z chwilą otrzymania sygnału. W dalszej kolejności wzmacniane są siłami i środkami z mobilizacyjnego rzutu alarmowego.

Zespół kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem jednostki organizuje się w składzie 5-7 osób z dowództwa, wydziału operacyjnego, kwatermistrzostwa i służb technicznych. Na czele zespołu zwykle stoi szef sztabu.

Głównym zadaniem zespołu jest kierowanie procesem mobilizacyjnego rozwijania podległych i mobilizowanych jednostek.

Do obowiązków zespołu należy:

- analizowanie i ocenianie sytuacji na obszarze dyslokacji podległych jednostek oraz przygotowanie i meldowanie wniosków, propozycji dla dowódcy w celu podjęcia decyzji;
- przyjmowanie zarządzeń lub sygnałów nakazujących osiągnięcie kolejnych stanów gotowości bojowej oraz przekazywanie ich do podległych jednostek, a wewnątrz sztabu - do wykonawców;
- utrzymywanie wielokanałowej łączności ze sztabem nadrzędnym oraz podległymi jednostkami przy pomocy takich środków jak telefony, radiostacje, radiolinie oraz środki ruchome;
- kierowanie przebiegiem mobilizacji w podległych jednostkach ze szczególnym uwzględnieniem rosnącego ukończenia, powstających zakłóceń w realizacji planów, opracowywania wniosków dla dowódcy w sprawie usunięcia niedociągnięć i braków, a po zaakceptowaniu - przekazywanie zadań do wykonawców;
- kontrolowanie przebiegu mobilizacji w sztabie i podległych jednostkach oraz udzielenie im niezbędnej pomocy;
- utrzymywanie współpracy i łączności z WKU, władzami partyjnymi i administracyjnymi zabezpieczającymi mobilizacyjne rozwinięcie podległych jednostek;

- kierowanie ewakuacją sprzętu i materiałów z miejsc stałej dyslokacji do rejonów alarmowych.

Pośredni punkt zbiórki /PPZ/ organizuje się na podejściach do rejonów alarmowych w odległości od zwartej zabudowy miejskiej i rejonów alarmowych co najmniej 5 km; w zasadzie jeden dla wszystkich jednostek wojskowych realizujących zadania mobilizacyjne. Punkt ten rozwijany jest siłami jednostki wojskowej wyznaczonej przez dowódcę garnizonu. Żołnierze rezerwy w kartach powołania mają wpisane ustalone miejsca stawiennictwa w pośrednich punktach zbiórek i są dowożeni na PPZ z gminnych lub miejskich punktów zbiórek siłami i środkami terenowych organów administracji państwowej. Zadaniem PPZ jest sprawdzenie dokumentów z adresem punktu i skierowanie rezerwistów /pojazdów/ na odpowiedni punkt kontrolno-informacyjny lub punkt rozdziału transportu.

Punkt kontrolno-informacyjny /PKI/ jest elementem wykonawczym ZK MRJ. Organizuje się go w stanie podwyższonej gotowości bojowej a uruchamia z chwilą wprowadzenia tego stanu GB, który powoduje napływ zasadniczego uzupełnienia.

Do zadań PKI należy:

- przyjmowanie i kierowanie rezerwistów do pododdziałów zgodnie z ich przydziałami mobilizacyjnymi;
- sprawdzenie tożsamości żołnierzy, odbieranie dokumentów powołania;
- odnotowywanie w dokumentach powołania godziny przybycia;
- ułożenie dokumentów powołania wg uzupełniających WKU;
- prowadzenie danych analityczno-statystycznych odnośnie uzupełnienia i ukończenia;
- składanie meldunków do ZK MRJ.

Ustalenia obowiązujące powodują także zróżnicowanie sposobów przyjmowania pobieranych - z gospodarki narodowej - środków transportowych i maszyn inżynierskich. Zakłada się, że przyjęcie pobieranych środków transportowych i maszyn inżynierskich może być realizowane dwoma sposobami:

- bezpośrednio w jednostkach gospodarki uspołecznionej;
- poprzez punkt przyjęcia i rozdziału transportu jednostki wojskowej.

Pierwszy sposób będzie stosowany w przypadku pobierania znacznej ilości transportu z jednego obiektu. W tym obiekcie mogą być także przyjęte pojazdy z pobliskich zakładów, które uzupełniają potrzeby tej samej jednostki wojskowej. Przyjęte w ten sposób środki transportu i maszyn inżynierskich kierowane są bezpośrednio do PRT rozwiniętego w rejonie alarmowym z pominięciem PPZ.

Drugi sposób będzie stosowany wówczas, jeżeli potrzeby mobilizacyjne jednostki uzupełnia większa liczba zakładów pracy, przy czym każdy zakład przekazuje w tym celu niewielkie ilości środków transportowych. W tym przypadku zakłady kierują środki transportu na PPZ, który wykorzystuje je do przewozu dowożonych żołnierzy rezerwy, po czym wysyła do PRT rozwiniętego we właściwym rejonie alarmowym. W każdym przypadku podstawowym zadaniem PRT jest sprawdzenie przydatności pojazdów samochodowych pobieranych z gospodarki narodowej na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych. Sprawność jego pracy rzutuje na organizację procesu ewakuacji, co ma kapitalne znaczenie w terminowym osiągnięciu określonych WSGB.

Pododdziałowy punkt przyjęcia i wyposażenia żołnierzy rezerwy w jednostkach skadrowanych i nowo formowanych spełnia zasadniczą rolę w formowaniu pododdziałów wg etatów cz. "W" oraz w realizacji całości przedsięwzięć mobilizacyjnych. Punkty te tworzy się w pułkach na szczeblu bp, boz, da, pododdziałów specjalnych, w składzie 6-8 żołnierzy, 1-2 samochody. Siły te ulegają wzmocnieniu w miarę napływu rezerwistów ze składu mobilizacyjnego rzutu alarmowego, co następuje w ciągu 6-8 godzin od czasu wprowadzenia stanu gotowości bojowej zagrożenia wojennego. Na punkcie przyjmuje się żołnierzy rezerwy na ewidencję i formuje się pododdziały, wydaje się uzbrojenie i wyposażenie indywidualne, organizuje się pobieranie sprzętu i zapasów z magazynów i przeprowadza się ich ewakuację. Pododdziałowe punkty działają jedynie w okresie formowania.

Obowiązujące zasady mobilizacyjnego rozwinięcia wymagają do stosowania każdego rejonu alarmowego do potrzeb wynikających z realizacji zadań mobilizacyjnych. Osiąga się to przez wcześniejsze rozpoznanie tych rejonów i ustalenie rozmieszczenia w nich elementów bazy mobilizacyjnej. Należy również brać pod

uwagę fakt, że mobilizacja w rejonach alarmowych musi być przeprowadzona bez względu na istniejące warunki meteorologiczne i pory roku.

V. ORGANIZACJA I PLANOWANIE PROCESU OWSGB

1. Rola, zadania i zakres pracy dowódcy i sztabu dywizji w planowaniu procesu OWSGB.

Planowanie w zakresie OWSGB jest uzupełnieniem planowania operacyjnego i jego kontynuacją. Ustala ono sposób OWSGB i środki niezbędne do realizacji planów operacyjnych w ścisłym powiązaniu z założeniami mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk. Ma ono na celu wypracowanie, w oparciu o możliwości i zadania, optymalnego systemu OWSGB oraz sprecyzowanie form i sposobów działania w tym zakresie przez poszczególne sztaby. Jednakże o wartości i realności planowania procesu OWSGB, stanowiącego istotny element pracy dowódców i sztabów wszystkich szczebli dowodzenia, decyduje dopiero praktyczna realizacja przedsięwzięć w zakresie OWSGB. Stąd też główny wysiłek dowódców i sztabów powinien być skierowany na zapewnienie wysoce sprawnego i szybkiego wykonania w praktyce zadań w zakresie OWSGB.

Planowanie procesu OWSGB rozpoczyna się z chwilą otrzymania zadania i biorąc pod uwagę stale zachodzące zmiany, głównie w warunkach OWSGB, należy przyjąć, że jest ono ciągłe. Główny wysiłek sztabu ZT w toku planowania skupić należy jednak na opracowaniu zasadniczego planu OWSGB. Natomiast wniesienie poprawek do opracowanego planu jest czynnością doraźną przy rozwiązywaniu zadań organizacyjno-mobilizacyjnych.

Sztab ZT jest organem koordynacyjno-kontrolnym w zakresie planowania procesu OWSGB i dlatego planuje on przede wszystkim przedsięwzięcia związane z zarządzeniem i kierowaniem procesem OWSGB w podległych jednostkach wojskowych organizacyjnych i innych, nakazanych ZT do zmobilizowania. Ponadto sztab ZT skadrowanego jest organem wykonawczym w zakresie mobilizacyjnego rozwinięcia samego siebie z etatu pokojowego do etatu czasu wojennego.

Centralną postacią w dowództwie i sztabie ZT jest dowódca ZT. Odpowiada on między innymi za terminowe i realne opracowanie przez sztab planu OWSGB i za jego praktyczną realizację. Zmusza to dowódcę do głębokiej i szczegółowej znajomości problematyki w zakresie OWSGB w oddziałach całej dywizji. Organizatorem pracy nad opracowaniem planu OWSGB jest szef sztabu, który posiada do pomocy starszego pomocnika szefa wydziału operacyjnego ds. mobilizacyjnych - osoba ta z racji swego stanowiska jest na bieżąco zatrudniona do prac mobilizacyjnych. Oficerowie ci jako pierwsi przygotowują i referują dowódcy wszystkie możliwe i konieczne zmiany w dotychczasowym planie, opracowują nowe koncepcje realizacji postawionych zadań. Pozostali oficerowie sztabu, każdy w dotychczasowym zakresie, wykonują albo część planu, albo załączniki do niego.

Wypracowanie właściwego planu i sposobu realizacji zadań OWSGB jest jednym z zasadniczych zadań dowódcy i sztabu.

Po otrzymaniu zadania od przełożonego, dowódca przeprowadza analizę zadania. Powinien w niej uwzględnić następujące zagadnienia:

- zadania poszczególnych oddziałów w zakresie ich mobilizacyjnego rozwinięcia, łącznie z zadaniami dodatkowymi w procesie OWSGB;
- liczbę i charakter jednostek do zmobilizowania;
- możliwość wykonania zadań posiadanymi siłami i środkami w nakazanych terminach;
- kolejność rozwijania jednostek i osiagania pełnej gotowości bojowej;
- materiałowe i techniczne zabezpieczenie potrzeb poszczególnych jednostek;
- formę i sposób opracowania dokumentów wchodzących w skład planu OWSGB, rozwinięcia ich treści, terminy i wykonawców;
- formy i zakres współpracy z WKU, WSzW i organami terenowej administracji państwowej.

Po przeprowadzonej analizie zadania dowódca ogłasza zamiar i od tej chwili sztab przystępuje do opracowania szczegółowego planu OWSGB. Otrzymane zadanie w zakresie OWSGB oraz posiadane siły i środki do ich realizacji są elementami obiektywnymi. Natomiast określenie optymalnych sposobów i form realizacji

nakazanych przedsięwzięć to elementy subiektywne, uzależnione od inwencji planującego sztabu. Precyzując zadania dla podległych jednostek należy brać pod uwagę ich realne możliwości, specyficzne warunki, w jakich występują: warunki koszarowe, magazynowe, położenie, wielkość itp.

Istotnym elementem w pracy dowódcy jest wyraźne sprecyzowanie zakresu, formy i rodzaju przedsięwzięć, które powinny być zrealizowane w ramach planowania mobilizacyjnego przez sztab ZT.

Dowódca obowiązany jest udzielić wytycznych do planowania OWSGB. Powinienn w nich uwzględnić:

- określenie rodzaju i zakresu przedsięwzięć wymagających szczegółowego zaplanowania w postaci konkretnych dokumentów;
- wskazanie formy, sposobu opracowania i treści poszczególnych dokumentów planu OWSGB;
- wyznaczenie odpowiedzialnych za opracowanie poszczególnych dokumentów;
- ustalenie form współpracy z innymi instytucjami;
- określenie terminów zakończenia realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Oprócz wymienionych zadań oraz czynności dowódcy i sztabu, występują także inne, które szczególnie w jednostkach skadro- wanych muszą być przedmiotem troski dowództwa. Do takich zadań można zaliczyć:

- planowanie i realizację przedsięwzięć w zakresie zabezpieczenia procesu OWSGB;
- sprawowanie nadzoru nad organizacją i planowaniem procesu OWSGB w podległych sztabach;
- ustalenie potrzeb, planowanie, realizację materiałowego i technicznego zabezpieczenia podległych jednostek wojskowych;
- nadzór nad przechowaniem, konserwacją oraz utrzymaniem w stałej sprawności technicznej sprzętu i materiałów zapasu nie- naruszalnego;
- organizowanie i prowadzenie szkolenia kadry dowódczej sztabu i podległych jednostek w zakresie OWSGB;
- ustalenie potrzeb w zakresie terytorialnego nagromadzenia rezerw osobowych i planowanie szkolenia żołnierzy będących na przydziałach;

- kontrolę stanu przygotowań mobilizacyjnych i współpracy z terenowymi organami administracji wojskowej;
- dokonywanie analizy i opracowanie wniosków w zakresie doskonalenia procesu OWSGB;
- powiadamianie o zarządzeniu WSGB;
- kierowanie procesem OWSGB.

Zakres wymienionych obowiązków sztabu ZT świadczy i decyduje o miejscu i roli dowódcy w sztabie, a sztabu w wojskach.

2. Forma, treść i sposoby opracowania dokumentów planu OWSGB.

Wszelkie przedsięwzięcia w zakresie planowania OWSGB, realizowane w sztabie i w jednostkach wojskowych, znajdują swoje odbicie w opracowanych dokumentach, w których istotną rolę odgrywa nie tylko treść, ale i forma. Dokumenty te powinny być dostosowane do szczebla dowodzenia i charakteru przedstawionego problemu, a także powinny umożliwiać swobodne posługiwanie się nimi w toku praktycznej realizacji.

W ZT zagadnienia gotowości bojowej, w tym również zagadnienia mobilizacyjne, ujmuje się w planie OWSGB ZT, w szczególności zaś w rozdziale IV poświęconym organizacji mobilizacyjnego rozwinięcia ZT.

Plan OWSGB ZT składa się z części opisowej, graficznej i załączników. Treścią części opisowej są następujące zagadnienia:

- I. Ogólna charakterystyka stanów gotowości bojowej. Opisuje się na podstawie odpowiednich punktów rozkazu przełożonego, dostosowuje do charakteru i przeznaczenia jednostki wojskowej oraz zadań, sposobu i czasu ich realizacji.
- II. Organizacja alarmowania podległych jednostek.
- III. Sygnały alarmowania i ostrzegania.
- IV. Organizacja mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek.
 1. Przewidywane skutki i wpływ oddziaływania nieprzyjaciela na organizację i przebieg mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk. Wnioski dotyczące przeciwdziałania przewidywanym zakłóceniom w planowanym przebiegu mobilizacji.
 2. Analiza zadań mobilizacyjnych, w tym: poszczególnych garnizonów i jednostek, a także jednostek mobilizowanych przez zakłady gospodarki narodowej.

3. Warunki prowadzenia mobilizacji, w tym potrzeby mobilizacyjne z podziałem na żołnierzy rezerwy powoływanych w ramach MRA i uzupełnienia zasadniczego.
 4. Organizacja kierowania procesem mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek.
 5. Skład sił i środków wydzielonych do zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek nowo formowanych przez ZT.
 6. Plan przerzutów materiałowych w okresie mobilizacji.
- V. Harmonogram przedsięwzięć realizowanych w ramach OWSGB.
- VI. Tabela norm czasowych osiągnięcia przez podległe jednostki wyższych stanów gotowości bojowej.
- VII. Organizacja dowodzenia:
- podczas opuszczania miejsca stałej dyslokacji;
 - w czasie przegrupowania do zapasowych rejonów alarmowych;
 - w zapasowych rejonach alarmowych.
- VIII. Organizacja regulacji ruchu.
- IX. Organizacja zabezpieczenia bojowego procesu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej.
- X. Normy i urzutowanie podstawowych zapasów amunicji i środków materiałowych.
- XI. Dokumenty łączności.
- Komplet dokumentów łączności opracowuje się w formie oddzielnego zbioru stanowiącego załącznik do planu OWSGB.
- XII. Terminy składania meldunków.
- Część graficzną stanowi mapa w skali 1 : 100 000, która winna zawierać:
1. Miejsce stałej dyslokacji podległych jednostek.
 2. Zapasowe rejony alarmowe /rozmieszczenie oddziałów i samodzielnych pododdziałów, punktów dowodzenia, elementów bazy mobilizacyjnej/.
 3. Drogi marszu do zapasowych rejonów alarmowych.
 4. Posterunki regulacji ruchu.
 5. Ubezpieczenie bojowe zajmowanych rejonów alarmowych.
 6. WKU uzupełniające potrzeby mobilizacyjne jednostek.
- Ponadto w sztabie ZT opracowuje się odrębną mapę zasadniczych rejonów alarmowych podległych jednostek w skali

1 : 100 000, którą przechowuje się według odrębnych ustaleń.

Sztab ZT opracowuje także oddzielny plan OWSGB przez dowództwo ZT.

VI. WYBRANE PROBLEMY PRZEBIEGU OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ

Obowiązujące obecnie ustalenia w zakresie OWSGB wprowadzają zróżnicowane sposoby mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych, w zależności od ich rozwinięcia w czasie "P".

Jednostki rozwinięte z ohwilą zarządzenia stanu zagrożenia wojennego opuszczają miejsca stałej dyslokacji i wychodzą w rejony alarmowe, w zależności od potrzeb w wyznaczonych miejscach rozwijają i organizują działanie pośrednich punktów zbiorów i pozostałych elementów bazy mobilizacyjnej. Powołują własną akcję kurierską uzupełnienie z rezerwy do pełnych etatów wojennych. Powołani żołnierze rezerwy zgłaszają się do pośrednich punktów zbiorów, a następnie są kierowani do punktów kontrolno-informacyjnych. Środki transportu przyjmuje się w zakładach pracy lub kieruje się je do pośrednich punktów zbiorów. Żołnierze rezerwy kierowani się przez PKI do właściwych pododdziałowych punktów przyjęcia i wyposażenia, a następnie do miejsc rozmieszczenia poszczególnych pododdziałów.

Przyjęte w zakładach pracy pojazdy oraz zgłaszające się na PPZ kierowane są do punktu przyjęcia i rozdziału transportu, a z tego punktu do pododdziałów. Jednostki rozwinięte wszystkie te przedsięwzięcia organizują z takim wyliczeniem czasowym, by osiągnąć pełną gotowość bojową w czasie 6-8 godzin.

Jednostki o niepełnych stanach osobowych z ohwilą zarządzenia stanu zagrożenia wojennego wychodzą do rejonów alarmowych. Równocześnie powołują do koszar MRA, który w tych jednostkach może być przeznaczony do zorganizowania i rozwinięcia lub uzupełnienia rozwijanych elementów bazy mobilizacyjnej, lub zwiększenia sił i środków zaangażowanych do ewakuacji sprzętu technicznego i uzbrojenia, a także środków materiałowo-technicznych. Powołanie MRA

następuje w czasie 8 godzin albo siłami własnymi jednostek, albo siłami zorganizowanej przez macierzystą WKU "małej akcji kurierskiej" przekazanej do dyspozycji jednostki. W tym przypadku jednostki rozwijają tę akcję we własnym zakresie według planu opracowanego wspólnie z WKU.

Żołnierze rezerwy wchodzący w skład MRA zgłaszają się do stałych miejsc zakwaterowania jednostek.

Równocześnie omawiane jednostki organizują w wyznaczonych miejscach PPZ oraz rozwijają pozostałe elementy bazy mobilizacyjnej. Pełne rozwinięcie tych jednostek i uzupełnienie ich do etatów wojennych następuje w wyniku zarządzenia stanu pełnej gotowości bojowej. Po przyjęciu przez PPZ żołnierzy rezerwy z zasadniczego uzupełnienia, jednostki niezwłocznie grupują się do zasadniczych rejonów alarmowych i są w gotowości do wykonania zadań.

Powołani żołnierze rezerwy z miejskich i gminnych punktów zbiorów są dowożeni do PPZ. Te ostatnie kierują, przy pomocy łączników, żołnierzy rezerwy do właściwych PKI.

PKI, przy pomocy łączników, wysyłają zgłaszających się żołnierzy rezerwy do właściwych PPPiW a następnie do miejsc rozmieszczenia pododdziałów.

Pobierane środki transportu i maszyny inżynierskie przyjmowane są przez jednostki zgodnie z wyżej wymienionymi zasadami.

Jednostki skadrowane i formowane od nowa na bazie jednostek wojskowych z chwilą zarządzenia stanu zagrożenia wojennego powołują MRA do stałego miejsca zakwaterowania i rozpoczynają realizację przedsięwzięć mobilizacyjnych w koszarach z takim wyliczeniem, aby po powołaniu MRA oraz świadczeń osobistych i rzeczowych przenieść mobilizację jednostki w ciągu 8-12 godzin od chwili wprowadzenia tego stanu do zapasowego rejonu alarmowego. Stany osobowe etatu pokojowego, MRA, a także powołane w ramach świadczeń osobistych i rzeczowych siły i środki są wykorzystywane do zorganizowania elementów bazy mobilizacyjnej i do prac związanych z ewakuacją techniki i uzbrojenia oraz materiałów i zapasów do zapasowych rejonów alarmowych. Powołania MRA dokonują w czasie do 8 godzin siłami i środkami "małej akcji kurierskiej" - macierzyste WKU.

Komendanci WКУ mogą przekazać zorganizowaną "małą akcję kurlerską" dowódcom jednostek skadrowanych, którzy ją uruchamiają w celu powołania żołnierzy rezerwy i środków transportowych stanowiących MRA. Żołnierze rezerwy i środki transportu, wchodzące w skład MRA, zgłaszają się do stałego miejsca zakwaterowania jednostki. Jednostki te rozwijają w wyznaczonych miejscach pośrednie punkty zbiorów, punkty kontrolno-informacyjne, punkty rozdziału transportu i pododdziałowe punkty przyjęcia i wyposażenia.

Pełne rozwinięcie tych jednostek i ich uzupełnienie do etatów wojennych następuje z chwilą wprowadzenia stanu pełnej gotowości bojowej. Wówczas jednostki te dokonują pełnego mobilizacyjnego rozwinięcia zgodnie z etatami cz. "W", a następnie niezwłocznie przegrupowują się do zasadniczych rejonów alarmowych i są w gotowości do wykonywania właściwych im zadań.

Powołani żołnierze rezerwy z miejskich i gminnych punktów zbiorów są dowożeni do pośrednich punktów zbiorów siłami i środkami jednostek organizacyjnych administracji terenowej. Pośrednie punkty zbiorów kierują, przy pomocy łączników, przybywających żołnierzy rezerwy do właściwych punktów kontrolno-informacyjnych rozmieszczonych w rejonach alarmowych poszczególnych jednostek, skąd kierowani są do miejsc rozmieszczenia poszczególnych pododdziałów.

W wypadku wplynięcia sygnału nakazującego pełne rozwinięcie dywizji, służba operacyjna odpowiedzialna za realizację powiadomienia przesyła odpowiednie sygnały do dowódców jednostek wojskowych. W tym samym czasie następuje zarządzenie alarmu dla sztabu dywizji w celu jak najszybszego zebrania kadry i zorganizowania właściwego kierowania procesu OWSGB. Rozpoczyna się także realizacja współdziałania i współpracy z terenowymi organami administracji wojskowej i państwowej, partycypującymi w przedsięwzięciach zabezpieczających mobilizacyjne rozwijanie wojsk.

Po zebraniu kadry sztabu, dowódca przeprowadza krótką odprawę z oficerami zwracając uwagę na następujące zagadnienia:
- zapoznanie oficerów z zaistniałą sytuacją wojskowo-polityczną i z otrzymanym zadaniem;

- dokonanie /w miarę potrzeby/ zmian w zadaniach mobilizacyjnych oddziałów;
- sprecyzowanie terminów realizacji procesu OWSGB;
- ustalenie trybu prowadzenia kontroli i kierowania przebiegiem mobilizacji.

Z chwilą uruchomienia procesu OWSGB po odprawie wszyscy oficerowie przystępują do realizacji swoich obowiązków i zadań. Sztab w tym czasie zarządza ewakuację do zapasowego /lub zasadniczego/ rejonu alarmowego. Zespół kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem zbiera meldunki z podległych jednostek o zapoczątkowaniu mobilizacyjnego rozwinięcia. Analizuje sytuację w sztabach i oddziałach dywizji, ze szczególnym uwzględnieniem wszelkich zakłóceń i odchyień od przyjętych rozpracowań w planach, przedstawia dowódcy w formie wniosków i propozycji do akceptacji, a następnie przekazuje zadania do oddziałów z udzielaniem pomocy włącznie.

Szczegółowa analiza meldunków mobilizacyjnych przedstawionych z oddziałów do ZT ma szczególne znaczenie w wypadku powstania zakłóceń w planowym przebiegu mobilizacji, spowodowanych oddziaływaniem nieprzyjaciela bronią masowego rażenia, dywersją itp. Mogą wówczas wystąpić trudności w szybkim powiadomianiu żołnierzy rezerwy, terminowym dowozie uzupełnienia na pośrednie punkty zbiórki, pełnym zaspokojeniem potrzeb mobilizacyjnych. W takich przypadkach niezbędna będzie pomoc ZT w poszczególnych oddziałach. Za pośrednictwem sztabu ZT okręg wojskowy może dokonać uzupełnienia strat z innych nieporażonych rejonów.

Uzupełnienie oddziałów rezerwami osobowymi i sprzętem według etatu cz."W" kończy ich mobilizacyjne rozwinięcie, a rozpoczyna okres ćwiczeń zgrywających w ramach osiągnięcia pełnej gotowości bojowej. Mogą być one prowadzone w przypadku zaistnienia odpowiednich warunków czasowych i operacyjnych.

Z a k o ń c z e n i e

Specyfika rozwoju zagadnień procesu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej, w odróżnieniu od innych kierunków myśli wojskowej, polega na występowaniu obiektywnych trudności wpływających ze szczególnej tajemnicy wszystkich przedsięwzięć

mobilizacyjnych. Fakt ten utrudnia sprawdzenie wszystkich teoretycznych założeń w praktyce w takim stopniu, jak to można stosować np. w ćwiczeniach taktycznych.

Właściwy i realny plan OWSGB oraz określone umiejętności stanów osobowych, a także należyte warunki zabezpieczające stanowią niezbędne czynniki warunkujące terminowe i należyte osiągnięcie kolejnych wyższych stanów gotowości bojowej.

OPRACOWAŁ

płk dypl. Jerzy MUSIAŁ

Wydrukowano w 200 egz.

Egz. nr 1-200 Bibl. Nauk. OZS

Wyk. płk Musiał

Druk. Cz. B. dn. 2.05.1980r.

Druk ASG WP nr 0202/0901/WW

Kor. E.L.

32

